

Forslag

til

Lov om støtte til omskoling.

Fremsat den 24. oktober 1968 af *arbejdsministeren*.

§ 1. Arbejdsministeren kan i finansårene 1968-69—1970-71 inden for et samlet beløb af 20 mill. kr.

a. iværksætte eller støtte omskoling til konkrete arbejdstilbud i egnsudviklingsområder samt i øvrigt i tilfælde, hvor det af hensyn til beskæftigelsesforholdene eller til bestemte grupper af arbejdssøgende skønnes nødvendigt at supplere bestående uddannelses- og støttemuligheder,

b. yde konsulentbistand til løsning af omskolingsopgaver og

c. yde økonomisk støtte til deltagere i omskolingsforanstaltninger.

§ 2. Til bistand i spørgsmål om omskoling nedsætter arbejdsministeren et udvalg med repræsentanter for Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark. Arbejdsministeren kan supplere udvalget med repræsentanter for andre organisationer og styrelser.

§ 3. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

1. Med henblik på at opnå en styrkelse af den økonomiske aktivitet i egnsudviklingsområderne har regeringen stillet forslag om ændring i egnsudviklingsloven samt om en tidsbegrænset lovgivning om adgang til at foretage særlige investeringsfradrag i den skattepligtige indkomst i forbindelse med visse anlægsinvesteringer i nærmere angivne områder.

Erfaringerne har vist, at en del af den arbejdskraft, der skal beskæftiges i egnsudviklingsområdernes erhvervsvirksomheder, har behov ikke alene for uddannelse, men også for tilvænnning til de industrielle arbejdsforhold og for en omskoling af en sådan varighed, at de nødvendige færdigheder opøves i tilstrækkelig grad.

Den hidtidige adgang i egnsudviklingslovens § 11 til at yde tilskud til industrivirksomheder til oplæring og træning af arbejdskraft er foreslået ophævet, idet det anses for hensigtsmæssigt at henlægge al administration vedrørende omskoling af arbejds-

Arbejdsmin. 2. kt. j. nr. 1-8-1.

kraft i egnsudviklingsområderne til arbejdsministeriet, og det foreslås derfor, at der tilvejebringes lovmæssigt grundlag for at udbygge de under arbejdsministeriet hørende uddannelser med omskolingsforanstaltninger med egnsudviklingsmæssigt sigte.

2. Også uden for egnsudviklingsområderne har der — dels med henblik på særlige kategorier af arbejdssøgende, dels i almindelighed som følge af strukturændringer i erhvervene — vist sig et behov for at supplere bestående uddannelser og støttemuligheder med kurser og andre foranstaltninger, der kan fremme en omstilling af arbejdskraften efter de foreliggende arbejdstilbud.

På grundlag af lov nr. 194 af 18. maj 1960 om erhvervs-mæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere er der etableret et kursussystem, som bygger på det princip, at uddannelsen overalt i landet gennemføres efter ensartede — branchevis godkendte — undervisningsplaner, hvor indholdet af de enkelte

kursustrin tilrettelægges efter og tilpasses til den udvikling, der sker i materiel, metoder og arbejdsopgaver og dermed i uddannelsesbehovet på det pågældende område.

Siden 1965 er der på grundlag af en bevilling på finansloven etableret en efteruddannelsesordning for faglærte m. v., hvorved der er skabt mulighed for en efter arbejdsmarkedets forhold og den tekniske udvikling afpasset erhvervsmæssig efteruddannelse af sådanne arbejdere og funktionærer i erhvervslivet, der tidligere har fået en grunduddannelse, men som nu har behov for at få denne ført a jour.

De nævnte uddannelsesordninger er undergået en hurtig vækst, og der har været en stadig stigende tilgang til kurserne, som nu dækker meget væsentlige områder af arbejdsmarkedets mere almindelige behov for erhvervsmæssig uddannelse af voksne. Ved en revision i vinteren 1967-68 af de nævnte uddannelsesordninger blev det efter drøftelse med arbejdsmarkedets hovedorganisationer besluttet at videreføre uddannelserne efter de hidtidige retningslinier.

3. Ved revisionen af uddannelsesloven for ikke-faglærte arbejdere var man imidlertid opmærksom på, at de nævnte uddannelsesordninger som følge af, at de tager sigte på en systematisk grunduddannelse eller videreuddannelse inden for bredere arbejdsområder og i hovedsagen forudsætter, at arbejdsmæssig erfaring og rutine er erhvervet på arbejdspladsen, ikke vil være tilstrækkelige i alle omskolingssituationer. Dette vil således navnlig være tilfældet i visse egne af landet, hvor der er særlige behov for omskoling af arbejdskraften, og i tilfælde, hvor beskæftigelsesforholdene for bestemte grupper af arbejdskraften eller inden for bestemte geografiske områder eller bestemte arbejdsområder er særlig vanskelige.

Der er her brug for uddannelse og optræning, der er tilrettelagt med mere direkte sigte på tilpasning af arbejdskraftens forudsætninger til de foreliggende arbejdstilbud.

Omskolingsbehov vil ikke alene opstå for arbejdsledige eller personer, der må forventes at blive arbejdsledige, men også for personer, der som følge af den tekniske og erhvervsmæssige udvikling helt eller delvis må opgive deres erhverv, og omskoling kan endelig være nødvendig for personer, som vender tilbage til arbejdsmarkedet efter længere tids fravær.

4. En tilstrækkelig effektiv og smidig indsats med henblik på arbejdskraftens omskoling forudsætter, at der stilles yderligere midler til rådighed til formålet, og at der skabes mulighed for nye initiativer og metoder i dette arbejde.

Behovenes art og omfang vil bl. a. afhænge af så vanskeligt forudseelige faktorer som ændringer i erhvervsstruktur og teknisk udvikling samt initiativer til nye virksomheder i egnsudviklingsområderne.

Regeringen finder det derfor rigtigst, at der på nuværende tidspunkt gennemføres en tidsbegrænset omskolingsordning af forsøgsmæssig karakter, og foreslår, at der gives arbejdsministeren bemyndigelse til i tiden fra lovens ikrafttræden og indtil udgangen af finansåret 1970-71 inden for en samlet beløbsramme af 20 mill. kr. at yde støtte af den i lovforslagets § 1 anførte art.

5. Uddannelseskonsulenter tænkes stillet til rådighed for erhvervsvirksomheder, organisationer og andre — også i tilfælde, hvor omskolingen gennemføres uden anden bistand fra staten.

Konsulenterne vil have til opgave i samarbejde med den offentlige arbejdsformidling, med vedkommende virksomheder, som har brug for arbejdskraft, og i øvrigt på grundlag af lokale initiativer at foretage en vurdering af, hvilken indsats der er påkrævet i den givne situation.

I det omfang de bestående uddannelsesmuligheder ikke er tilstrækkelige, må konsulenterne medvirke ved tilrettelæggelsen af koordinerede planer. Det forudsættes, at specialarbejderskolerne i videst muligt omfang bistår ved opgavernes løsning.

6. Støtte til kursus må være mulig, hvor beskæftigelsesforholdene inden for bestemte lokale eller faglige områder midlertidigt er særlig vanskelige, hvor kurserne gennemføres til fordel for særlige grupper af arbejdskraft, som det har vist sig vanskeligt at anvise arbejde, f. eks. ældre personer, samt hvor der må tilrettelægges kortvarige orienteringskurser med henblik på valg af erhverv eller uddannelse.

7. I egnsudviklingsområder må der være mulighed for at iværksætte eller støtte udformning og gennemførelse af kursus, der tager sigte på omskoling til varigere arbejde på bestemte erhvervsvirksomheder. Støtte til omskoling under produktivt arbejde på erhvervsvirksomheder — i tilslutning til, at arbejdskraften ansættes — tænkes kun ydet i tilfælde, hvor virksomheder etablerer sig eller foretager en i forhold til virksomhedens størrelse væsentlig udvidelse eller væsentlig omlægning af produktionen, og vil i det væsentlige betå i omskolingsstøtte til de beskæftigede, jfr. pkt. 8, samt i konsulent-tjenste. Der kan herudover blive tale om støtte til uddannelse af virksomhedens arbejdsledere, formænd m. v. med henblik på disses medvirken ved omskolingen.

8. Til deltagere i omskolingsforanstaltninger efter

denne lov samt i særlige tilfælde af deltagelse i andre kortere kurser o. lign., hvor denne deltagelse bringes i stand af den offentlige arbejdsformidling til opnåelse af lovens formål, bør der kunne ydes økonomisk støtte.

Reglerne for denne støtte må udformes således, at man på den ene side ikke griber ind i de nuværende godtgørelsesordninger og på den anden side ikke giver omskolingsstøtten et dækningsområde og en størrelsesorden, der præjudicerer eventuelle kommende generelle støtteordninger for kortvarige voksenuddannelser.

De nærmere regler foreslås derfor fastlagt ud fra disse synspunkter og efter indstilling fra det i § 2 nævnte udvalg.

Til deltagere i omskoling under produktivt arbejde i en erhvervsvirksomhed tænkes alene ydet en omskolingsstøtte af en sådan størrelse, at den — på ethvert trin af optræningen — i forbindelse med arbejdslønnen svarer til overenskomstmæssig løn. Det skal være en forudsætning, at lønnen til enhver tid mindst svarer til den produktive indsats. Støtten skal nedsættes i løbet af omskolingsperioden efter en i det enkelte tilfælde fastlagt plan. Det skal være en forudsætning for ydelse af støtte til omskoling under produktivt arbejde, at omskoling iværksættes for et hold arbejdere ad gangen.

Ud over omskolingsstøtten må der være mulighed for at yde deltagerne tilskud til befordring og til dækning af opholdsudgifter i tilfælde, hvor omskoling finder sted uden for hjemstedet.

9. Lovens administration vil foreløbig blive varetaget af arbejdsministeriet. De nærmere retningslinier for ydelse af støtte til omskoling, alle principielle spørgsmål og de væsentligere konkrete sager,

som opstår under ordningens administration, herunder spørgsmål om støtte til omskoling ved arbejde på bestemte erhvervsvirksomheder, tænkes behandlet i et udvalg under arbejdsministeriet med repræsentanter for hovedorganisationerne.

Ordningen agtes administreret i nøje kontakt med uddannelsen for ikke-faglærte arbejdere og efteruddannelsen for faglærte — for omskoling i egnsudviklingsområderne tillige i kontakt med egnsudviklingsdirektoratet.

De offentlige arbejdsformidlingskontorer vil få væsentlige opgaver i forbindelse med ordningens lokale administration. Således tænkes afgørelsen af spørgsmål om, hvorvidt betingelserne for at deltage i omskoling og for at oppebære omskolingsstøtte er opfyldt, henlagt til kontorerne. De kommende lokale arbejdsmarkedsnævne vil blive inddraget i ordningens gennemførelse.

10. Den foreslåede bevillingsramme på 20 mill. kr. er skønsmæssigt fastsat. Til gennemførelse af omskolingsforanstaltninger og ydelse af støtte til deltagere i omskoling påregnes anvendt ca. 18 mill. kr. i hele perioden. I indværende finansår forventes dog et meget begrænset forbrug.

For den statslige administration anslås ordningen i løbet af forsøgsperioden at ville medføre udgifter til heltids- og deltidsansatte, eventuelt korttidsansatte konsulenter på op mod 1 mill. kr. årligt. Endvidere vil ordningen nødvendiggøre ansættelse af nogle få akademiske medarbejdere og 2-3 assistenter.

11. Lovforslaget skønnes ikke at medføre finansielle konsekvenser for kommunerne eller konsekvenser for den kommunale administration.